

SmittNytt Sörmland

Innehåll

- Gonorréfallen fortsätter öka
- Vaccin mot mässling, påssjuka och röda hund
- Tuberkulos – tre frågor och svar
- Minska användningen av ciprofloxacin
- Vattkoppor/bältros – nytt vårdhygieniskt PM
- Ebolautbrott i Kongo – fråga alltid om resor
- Influensan snart dags igen
- Höstens utbildningar - ”Save the date”
- Glad smittfri sommar – smått och gott

Här kommer ett nytt nummer av SmittNytt, med härliga försommartecken. Trots att det är ett nytt nummer får vi tyvärr återkomma med informationen om att antalet anmälda fall av gonorré ökar. Det är redan nu fler gonorréfall i Sörmland än under hela 2018. Andra aktuella ämnen är sådant som hör smittskyddssommaren till, som vi har sammanfattat på en särskild sida, men även lite omvärldsspaning och information om tuberkulos och BCG-vaccin som vi får mycket frågor om.

Jag vill också passa på att tacka Caroline Östlund, för nästan 3 års arbete som hygiensjuksköterska. Hon fortsätter nu arbeta i den kliniska vardagen på Nyköpings lasarett och det känns tryggt för vårdhygien.

Hoppas sommaren blir skön, lite ledig och smittfri – ni hittar oss, riktlinjer och PM samt aktuella nyheter och utbildningar på <https://samverkan.regionsormland.se/for-vardgivare/smittskydd-och-varldhygien/>

Med önskan om en skön sommar!

Helena Hervius Askling
Smittskyddsläkare

För mer information:

Besök gärna vår hemsida, aktuella notiser hittar du under Aktuellt för Smittskydd/Vårdhygien <https://samverkan.regionsormland.se/for-vardgivare/smittskydd-och-varldhygien/>

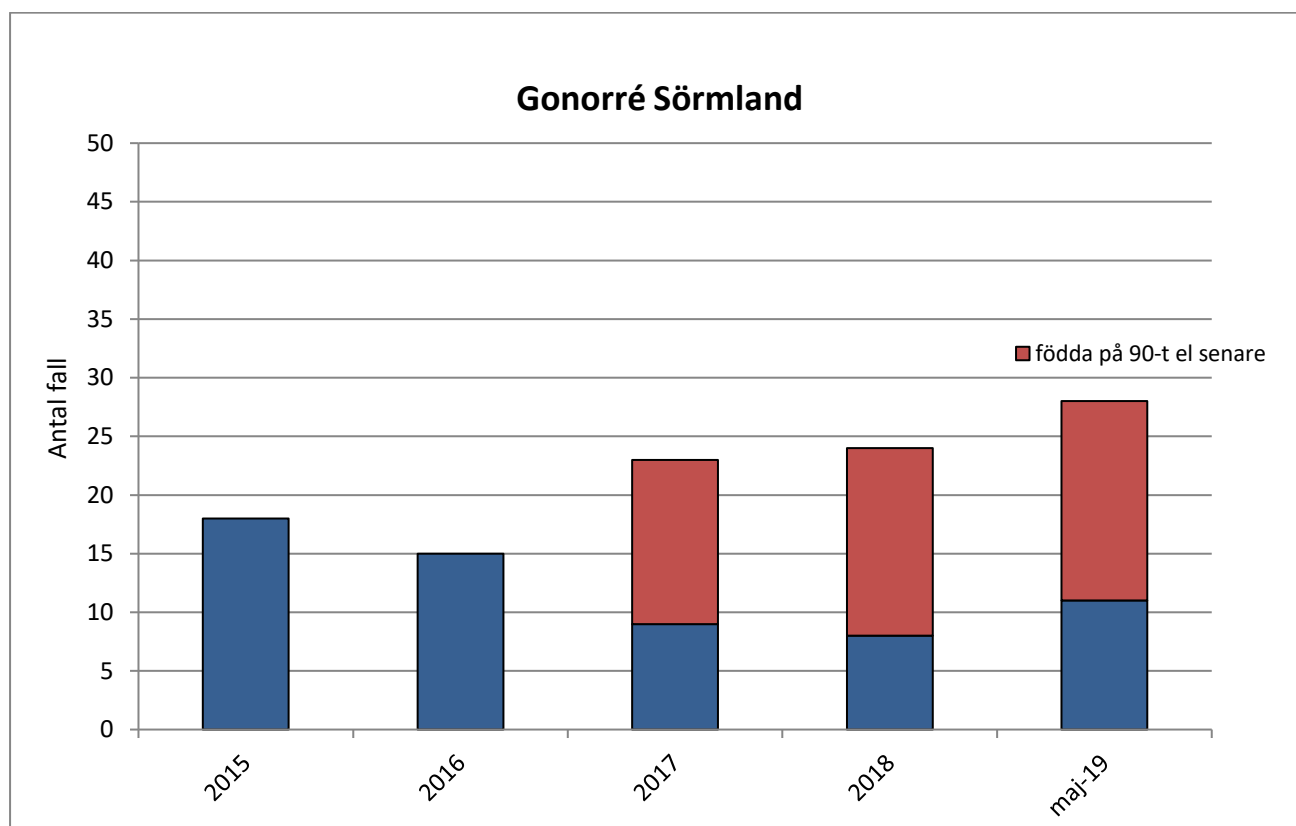
REGION
SÖRMLAND

Gonorré ökar

Adekvat behandling och smittspårning avgörande

Antalet anmälda fall av gonorré är redan fler än under hela 2018. Detta följer tyvärr samma trend som i storstadslänet. Vi vet att spridningen kan hejdas med snabbt omhändertagande av positiva fall. Det innebär omedelbart påbörjande av smittspårning och behandling med antibiotikainjektioner på specialistklinik (hud-, könsmottagning på MSE respektive kvinnoklinik/Sesam på NLN och KSK). Gonorré är en allmänfarlig sjukdom enligt smittskyddslagen och tyvärr har bakterien utvecklat antibiotikaresistens vilket komplicerar behandlingen. Symptomen kan vara halsinfektion, ögoninfektion, ändtarmsbesvär eller flytningar från penis eller vagina, beroende på vilket sätt sex har praktiserats. Det är viktigt att odlingar tas från de lokaler som är aktuella, enbart urinprov kan missa en pågående infektion.

De som söker för en misstänkt allmänfarlig sjukdom får inte nekas provtagning eller hänvisas vidare, vilket innebär att provtagning måste utföras i primärvård och vid positivt provsvar direkt kontakt med specialistklinik ovan. www.testadighemma.se är den upphandlade nättjänsten för hemprovtagning i Sörmland som rekommenderas när det är aktuellt med enbart urinprov och patienten vill ta prov hemma.

Vaccin mot mässling, påssjuka och röda hund

Det upphandlade vaccinet mot mässling, påssjuka, röda hund heter MMRVaxPro. Vi har uppmärksammat på att det tidigare vaccinet Priorix fortsatt beställs. Det är ingen medicinsk skillnad. Därför kommer nu sjukhusapoteket leverera MMRVaxPro när Priorix har beställts

Tuberkulos - tre frågor och svar

Är tuberkulos alltid smittsamt?

Nej. Det är bara tuberkulos i luftvägarna som är smittsamt. Tuberkelbakterierna måste spridas från människa till människa via hosta på nära håll eller längre tids vistelse i samma rum/boende under samma tak. Personer som är friska utan hosta smittar inte andra. Personer med tuberkulos i andra organ till exempel lymfkörtel, skelett eller njurar smittar inte. Personer med lungtuberkulos som har behandlats med rätt behandling i mer än två veckor är inte längre smittsamma och kan skrivas ut från sjukhus.

Vad är latent tuberkulos?

Latent tuberkulos finns hos någon som är smittad, någon gång i livet, och där tuberkelbakterierna vilar utan att vara aktiva eller orsaka smitta. Sjukdomen kan aktiveras men det är vanligare att den aldrig gör det. I Sverige behandlar vi ofta latent tuberkulos för att undvika risken att sjukdomen blossar upp senare.

Vem rekommenderas BCG-vaccin?

BCG – vaccin rekommenderas till barn, som skydd mot spridd allvarlig tuberkulos. Vaccinet erbjuds till barn med föräldrar som har ursprung i länder med hög risk för tuberkulos och till de som ska bo nära lokalbefolkning i dessa länder. BCG-vaccin ges bara en gång. Det rekommenderas inte längre alls till vuxna i Sverige, inte ens vid arbete i hälso-sjukvården, eftersom det är ett relativt dåligt skydd mot lungtuberkulos som ibland till och med ger en falsk föreställning om att vara skyddad. Det viktigaste skyddet mot lungtuberkulos är att misstänka diagnosen, provta och behandla.

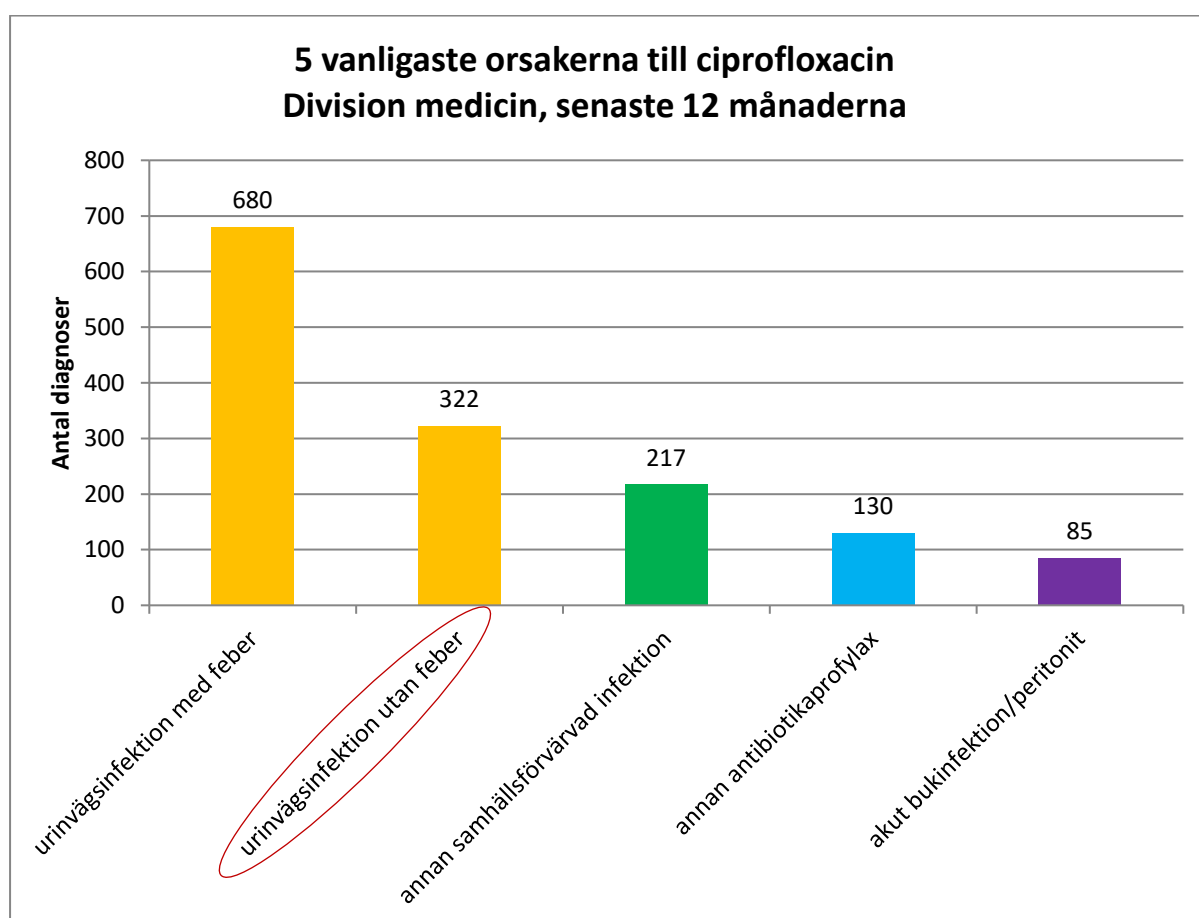
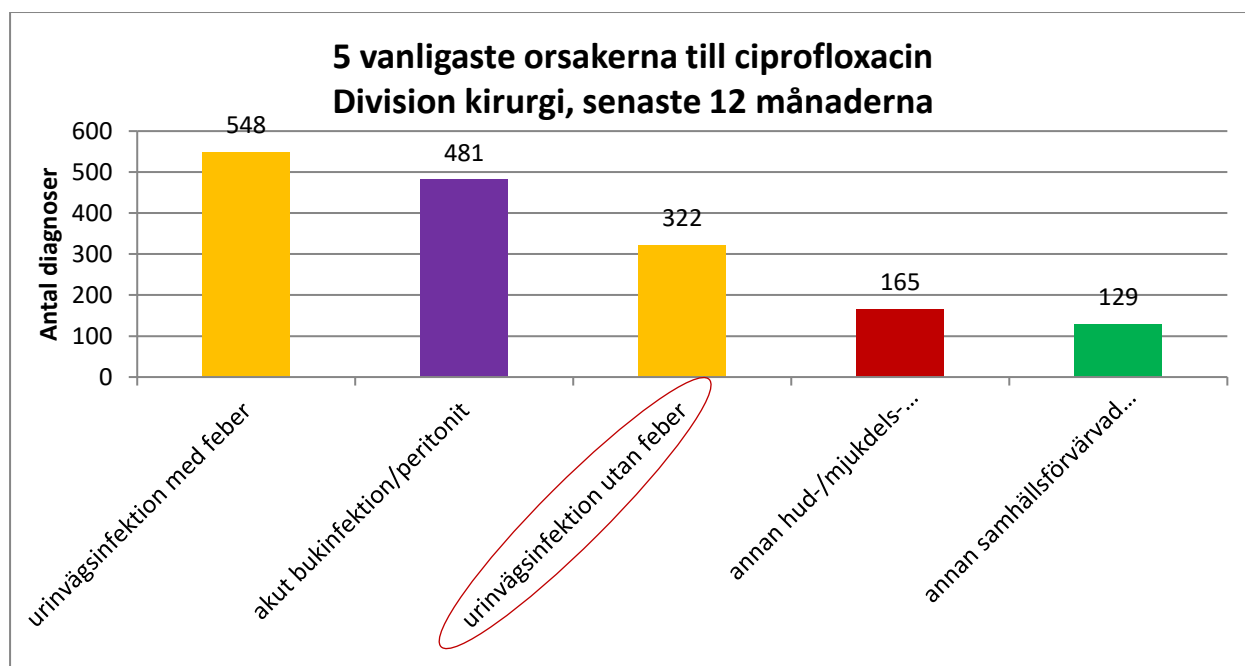
STRAMA

Minska användning av ciprofloxacin – NU!

Ciprofloxacin är ett antibiotikum som används alldeles för ofta och på fel indikation i Region Sörmland. Detta leder till ett allt större problem med antibiotikaresistens hos vanliga bakterier, och vi kan få svårt att behandla enklare infektioner. De senaste tre åren ser vi en betydande ökning av bakterien *Escherichia coli* (E.Coli) som är resistent mot ciprofloxacin. E coli är den vanligaste orsaken till urinvägsinfektion, men kan även orsaka andra infektioner. Att inte kunna behandla dessa infektioner med antibiotika i tablettform ställer stora krav på sjukvården för att administrera intravenös behandling och medför att patienten blir bunden till sjukhus/mottagningar dagligen under behandlingstiden. Denna utveckling har vi redan sett i behandlingen av gonorré, där patienterna nu måste komma till sjukhus för behandling.

Det är därför viktigt att alla verksamheter går igenom vad ciprofloxacin används till och vad varje klinik - och enskild doktor - kan göra för att minska den onödiga användningen. Den 15:e september ska verksamheterna återkoppla till Strama vad de kommit fram till.

Data från Infektionsverket visar att urinvägsinfektion utan feber är en av de vanligaste orsakerna till att ciprofloxacin används inom både kirurgiska och medicinska specialiteter, se nedanstående diagram. Ciprofloxacin har ingen plats i behandlingen av cystit, utan förstahandmedlen är pivmecillinam och nitrofurantoin och detta gäller både kvinnor och män. Det är också större chans att pivmecillinam och nitrofurantoin fungerar, eftersom resistens är mindre vanligt för dessa preparat.

Stramas målsättning är bästa infektionsbehandling till varje enskild patient med minsta möjliga påverkan på resistensutvecklingen. Vår förhoppning är att såväl antibiotikaronder som verksamheternas arbete med att titta på sin egen förskrivning av ciprofloxacin ska bidra till att den onödiga ciprofloxacinanvändningen minskar.

Varicella Zostervirus VZV

Nytt vårdhygieniskt PM

Patienter med vattkoppor och bältros i vårdmiljöer orsakar ofta frågor och funderingar. Varje situation är unik men för att underlätta det något har vi tagit fram ett dokument med riktlinjer för hur detta ska hanteras. Se dokument på vår hemsida, *Vårdhygieniska rutiner vid misstänkt eller bekräftad infektion orsakad av varicella zoster virus*, <https://samverkan.regionsormland.se/for-vardgivare/smittskydd-och-varldhygien/a-o-lista-for-sjukdomar/varicella-zoster/>

Ebolautbrottet i Kongo

Vikten av att uppmärksamma resor i anamnesen

Ebolautbrottet i nordöstra Kongo pågår sedan ett år och tyvärr fortfarande utom kontroll, avseende fortsatt smittspridning lokalt, med totalt 1877 fall och 1248 döda (22/5 2019). Detta beror på till stor del på oroligheter i området med attacker på kliniker och sjukvårdsarbetare, som då har svårt att behandla och inte minst smittspåra runt de sjuka. Trots de svåra omständigheterna har nästan 123 000 doser vaccin getts och många har fått antiviral behandling som led i en studie och utan detta hade det troligtvis varit än värre. För oss som är långt från denna humanitära katastrof är det svårt att föreställa sig. Vår sjukvård är bra rustad för att förhindra smitta med hjälp av en ständig följsamhet till basala hygienrutiner och adekvata lokaler. Det största problemet i vår värld är obefogad rädsla som leder till ryktesspridning och felaktiga beslut. Om en person söker med feber från områden där Ebola eller andra "blödarfebrar" som till exempel Lassa- (Västafrika) eller Krim-Kongofeber (både Asien, östra Europa och Afrika) så är det viktigaste att misstanke kommer så tidigt som möjligt. Detta betonar vikten av att alla patienter bör tillfrågas om resor senaste månaderna. Detta innefattar också misstanken om malaria, hepatit och mässling. Kontakta infektionsjouren för diskussion.

Influensan- snart dags igen!

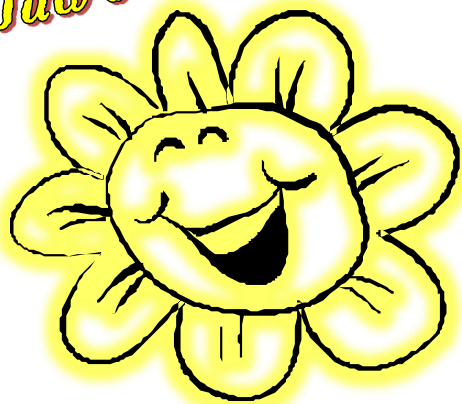
Ja, den kommer alltid tillbaka och planering av nästa säsongs vaccinering och logistik av den samma har redan påbörjats. Det nationella datumet för start av vaccinationskampanjen är i år något senare, den 19/11. Detta beror på att det tog lite längre tid för världshälsorganisationens (WHO) besked om vilka stammar som bör ingå i vaccinet den kommande säsongen, och därmed senare start av vaccintillverkningen. Datumet är bestämt med hänsyn till att försöka säkerställa att tillgången på vaccin är tillräcklig och kan möta behovet. Vaccin som blir tillgängligt innan dess kommer att prioriteras de sköraste äldre patienterna. Information till primärvård och kommuner kommer i september. Vaccinet som är upphandlat heter Vaxigrip Tetra.

"Save the date"

Kommande utbildningar/träffar:

- **Lunch-möten via Skype för primärvården**
Onsdag den 11/9, 16/10 och 20/11 kl. 11.40-12.00. Skypeinbjudan skickas till verksamhetscheferna några dagar innan för vidarebefordran till medicinsk personal
- **Primärvårdsutbildning- Smittskydd i praktiken**
Torsdag den 17/10, för läkare och sjuksköterskor i primärvård, heldag
- **Nätverksträff för smittspårare STI**
Onsdag den 27/11, Malmköping, eftermiddag

Gläd sommar!

Multiresistenta bakterier!

Efter vård utomlands inom de senaste 6 månaderna ska patienter, när de söker vård, provtas för antibiotikaresistenta bakterier. Prover som ska tas är MRSA, VRE och ESBL. Om patienten läggs in, i väntan på provsvar, så ska vård ske på enkelrum enligt vårdhygiens riktlinjer. Mer information finns på vår hemsida.

Läs mer på Smittskydd/Vårdhygiens hemsida <https://samverkan.regionsormland.se/for-vardgivare/smittskydd-och-varldhygien/>

Hygien!

Handhygien är viktigt året om alla dagar i veckan! Det är den viktigaste smittförebyggande åtgärden i vården och i samhället.

Utför handhygien på rätt sätt och vid rätt tillfällen! Se gärna på handtvättsfilm på vår hemsida, <https://www.youtube.com/embed/UqpwbrDF8Pc>

Sjuk efter semesterresan?

Fråga alla som söker med infektionssymptom om de har varit ute och rest senaste månaderna. Mässling, malaria, MERS och hemorragiska feber som till exempel ebola kan alla börja med bara feber och "influenzasymptom". Avgörande är var exakt patienten har varit och hur länge sedan det var. Kontakta infektionsjour för diskussion för att rätt prov ska tas så snart som möjligt och förebyggande åtgärder vidtas direkt.

Grilla smart!

Tina köttet innan grillning annars riskeras att det blir klart på utsidan men rått inuti vilket det finns risker med. Bakterier dör vid upphettning till minst 70 grader.

Marinaden som använts till det råa köttet ska inte användas till det färdiggrillade köttet, då det finns risk för att bakterier finns i marinaden. Redskapen ska inte användas växelvis mellan de råa produkterna och de färdiga produkterna då finns risk för bakterier att spridas.

[Läs mer på livsmedelsverkets hemsida.](#)

Vaccination!

Nu nalkas semestertider och resor utomlands är vanligt. Vi vill påminna om att se över vaccinationsskyddet innan utlandsresan!

En individuell bedömning görs när man söker upp en vaccinationsmottagning och är beroende på vart man ska resa. Att vara vaccinerad mot hepatit A rekommenderas för resor till Afrika, Syd- och Centralamerika, Oceanien, stora delar av Asien, länderna öster och söder om Medelhavet, samt vissa delar av Östeuropa. För kortare turistresor till turistländer i norra medelhavsområdet rekommenderas vanligen inte att man vaccinerar sig mot hepatit A. Det samma gäller bland annat Kanarieöarna.

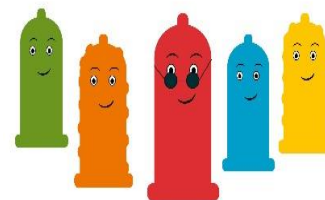
Skydd mot mässling? Risken för ovaccinerade att få mässling är påtaglig vid utlandsresor – även inom Europa. 2 doser vaccin ger skydd. För förskolebarn räcker det att ha fått 1 dos.

Kondom

Sex ska vara något positivt och lustfyllt!

Det finns kondomer som är tigha, breda, färgglada, med olika dofter och smak samt olika material och former. Testa dig fram för att hitta en kondom som du gillar. Kondom är ett enkelt sätt att skydda sig, både mot könssjukdomar och oplanerade graviditeter.

Den finns en kondom för alla!

Sex ska vara schysst!

Kolla om du har klamydia på testadighemma.se. Testet är gratis och du gör det hemma, enkelt och diskret. Klamydia går snabbt att bota och medicinen är kostnadsfri. Sen slipper du riskera att du själv eller dom du ligger med blir sterila, bara för att du har oskyddat sex.

www.testadighemma.se

Kontakta oss på Smittskydd/Vårdhygien:

e-post: smittskydd.vardhygien.sorml@regionsormland.se

Helena Hervius Askling	Smittskyddsläkare, verksamhetschef	016-10 35 69
Maria Remén	Bitr smittskyddsläkare, ordf STRAMA (50 %)	016-10 51 48
Mikael Stenheim	Hygienöverläkare, bitr smittskyddsläkare	076-495 42 36
Marita Graff	Smittskyddssjuksköterska	016-10 35 68
Susanne (Sanna) Fredriksson	Hygiensjuksköterska mot Mälarsjukhuset	016-10 38 68
Vakant	Hygiensjuksköterska mot Nyköpings lasarett och Kullbergssjukhuset	0155-22 22 02
Sandra Khouri	Hygiensjuksköterska mot kommunerna (75 %)	016-10 55 42
Karolina Nilsson	Hygiensjuksköterska mot kommunerna (75 %)	0155-22 22 90
Caroline Lundh	Samordnare för sexualitet och hälsa	016-10 55 59
Inger Döckner	Smittskyddsassistent	016-10 35 85

